

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО**

Кафедра теорії музики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з наукової роботи
Скорик А. Я.

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
АНАЛІЗУ МУЗИЧНОГО ТВОРУ
(ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ, ПРАКТИКА)
РОБОЧА ПРОГРАМА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для аспірантів**

Галузь знань: **02 «Культура і мистецтво»**

Спеціальність: **025 «Музичне мистецтво»**

Освітній рівень: **третій освітньо-науковий рівень вищої освіти**

Ступінь вищої освіти: **«Доктор філософії»**

Київ – 2023 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни «**Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)**» (3-4 семестр) для аспірантів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво». 30 с.

« ____ » _____ 2023 року. 30 с.

Укладач: **Сюта Б. О.**, доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Рецензенти: **Самохвалов В. Я.**, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри теорії музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Тукова І. Г., доктор мистецтвознавства, доцент кафедри теорії музики Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Робочу програму з навчальної дисципліни затверджено на засіданні Науково-аналітичної ради Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Протокол від 26.09.2023 року № 2.

Голова Науково-аналітичної ради,
доктор мистецтвознавства, професор _____ Скорик А. Я.

Робочу програму з навчальної дисципліни погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

Гарант освітньо-наукової програми
доктор мистецтвознавства, професор _____ Москаленко В. Г.

Робочу програму з навчальної дисципліни перевірено

Завідувач відділу аспірантури та докторантури
кандидат мистецтвознавства, в. о. професора _____ Путятицька О. В.

Схвалено Вченою радою НМАУ ім. П. І. Чайковського для аспірантів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти в галузі знань 02 «Культура і мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Протокол від «27» вересня 2023 року №2

© Сюта Б. О., 2023 рік

© НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2023 рік

Обсяг курсу – 120 годин
Лекційних та семінарських – 80 годин
Самостійна робота – 40 годин
Екзамен

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)»

Найменування Показників	Галузь знань, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів ECTS – 4	02 Культура і Мистецтво	Дисципліни, які забезпечують набуття професійних компетентностей. Дисципліни фундаментальної підготовки	
Модулів: 1		Рік підготовки: 1-й	
Змістовних модулів: 2		Семестри: 1-2-й	
Індивідуальне науково- дослідне завдання: —	Освітньо-кваліфікаційний рівень: третій освітньо-науковий рівень вищої освіти	Лекційні, семінарські – 80	
Загальна кількість годин: 120			
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 0,44 самостійної роботи аспіранта – 0,56			
			Самостійна робота: 40
			Індивідуальні завдання - 0
	Вид контролю: Модуль (змістовний модуль 2; екзамен) – 2 семестр		

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сучасний світ характеризується величезним кількісним і якісним зростанням ідей, їх ускладненістю та нагромадженістю. Це стосується повною мірою ідей художніх, мистецьких. Найоптимальнішим об'єктом утілення та передачі колективних чи індивідуальних художніх ідей і змістів, що характеризується повнотою, цілісністю і завершеністю, виступає в європейській музичній культурі з часів *Ars nova* твір, який від середини XVI ст. часто позначається в музиці як *Opus*.

Художнє мислення, що відображається у музичному творі, і художній зміст, що його слухач виформовує під час сприйняття твору, постійно змінюються й ускладнюються в процесі розвитку, змін і ускладнення художніх ідей та форм їх побутування у суспільстві. Художні образи, втілені у творі, виникають у творчій уяві композитора чи виконавця-співавтора значною мірою як результат осмислення і відображення реалій і фактів довколишньої дійсності. Тому часто чи не єдиним призначенням мистецького твору вважали художнє відображення дійсності, її побутових, соціальних та ідеологічних реалій.

З часом стало зрозумілим, що художні образи музичного твору не є синонімічним поняттям до образів життя. Усі музичні образи виявлені у художньому звуковому втіленні, а тому сукупно відображають і образи реальної дійсності, і віртуальні образи людської уяви, і різні аспекти осмислення внутрішнього світу людини, і загальні закономірності людського мислення, емоції, стани, прагнення, а також соціокультурні реалії епохи (чи епох), яка їх породила, та стан розвитку музично-виразових засобів, пов'язаний з цими реаліями.

Розуміння сутності і змістів музичного твору ще більше ускладнилося наприкінці XIX ст. коли до осмислення і розуміння художнього твору почали застосовувати закон Гумбольдта-Потебні. Завдяки цим чинникам на авансцену аналітичного процесу вийшов іще один повноцінний учасник музично-творчого процесу – слухач. Таким чином на межі XIX – XX століть було започатковано процес формування однієї з ключових концепцій формування і аналізу змісту музичного твору – теорії відкритого семіозису.

Двадцяте століття із його глобалізацією та інформаційним бумом не тільки остаточно не вирішило поставлених до цього проблем аналізу і розуміння музичного твору, але й розширило їх об'єм і поставило ряд нових питань. Уперше були, зокрема застосовані в музичній аналітиці інтердисциплінарні та культурологічні підходи, почали широко залучатися до досліджень аналіз процесу музичної комунікації і дискурс-аналіз, широко вивчаються музично-мовні та мовленнєві характеристики музичних творів, семіотичний і стильовий аналіз та ін.

Стрімкі темпи розвитку сучасного суспільства вимагають від фахівця будь-якої галузі гуманітарної науки досконалого володіння методами дослідження мистецького, а в музикознавстві і культурології – й музичного

твору, його форми та функцій, композиційних особливостей, наявності практичних навичок аналітичної роботи, уміння застосувати комплекс доцільно дібраної й ефективної наукової методології, що дозволяє бути в авангарді культурно-мистецьких перетворень. Особливо це стосується представників мистецьких і, зокрема, музичних професій і покоління молодих науковців, успіх діяльності яких багато в чому залежить від уміння ефективно використати у своїй діяльності нагромаджені знання і досвід.

При укладанні цієї навчальної програми було застосовано комплексний підхід, що є найбільш релевантним при формуванні у майбутніх музикантів навичок практичної музичної аналітики та узагальнення її результатів.

Мета курсу – ознайомлення аспірантів з основними сучасними теоріями онтологічного та гносеологічного статусів музичного твору, його структурних, художніх особливостей, функцій та функціонування у мистецтві і суспільстві, змістової складової та ефективними дослідницькими методиками і практичне їх засвоєння.

Завдання курсу:

- сформувати у здобувачів наукового ступеня доктора мистецтв уявлення про феномен музичного твору в комплексі реалій сучасної музично-культурної діяльності;
- розкрити зв'язки онтологічного, гносеологічного та аксіологічного статусів музичного твору з його потенційними змістами та дискурсивною реалізацією в умовах постмодерної множинності;
- виявити специфіку аналізу композиційної структури музичного твору в поєднанні із соціокультурними реаліями та художніми традиціями в сучасних умовах і в контексті конкретної науково-творчої парадигми;
- визначити основні методологічні підходи для застосування різних систем формування змістової складової музичного твору на основі використання певної музичної мови, роз'яснити основні положення рецептивної поетики у зв'язку з процесами відкритого семіозису;
- сформувати в аспірантів уміння ідентифікувати музичний твір як феномен тексту культури у його текстовій, інтертекстовій та інтермедіальній іпостасях, поціновувати цей твір як художньо цілісний артефакт, що усталюється в пресі виконання;
- дати аспірантам можливість активізувати власний аналітично-творчий потенціал та оволодіти навичками практичного використання результатів аналітики у процесі музично-культурної, музично-теоретичної та музично-виконавської діяльності.

Методика викладання курсу передбачає проведення лекційних та семінарських занять, практичних розглядів музичних творів, їх структурно-композиційних, функційних та комунікативних особливостей, вивчення процесів формування змістів та їх усталення у різних дискурсах, підбір і застосування різних дослідницьких методологій, індивідуальну самостійну роботу.

Основні форми роботи:

1. Виклад теоретичного матеріалу з ілюстративним показом прикладів.
2. Аналіз музичних творів як культурно-творчих феноменів, мистецьких явищ у широкому соціокультурному і художньо-стильовому контексті.
3. Творчі експерименти з варіантами художнього прочитання музичних творів на основі застосування різних аналітичних методик.

Такі форми роботи сприяють залученню аспірантів до спільної роботи, допомагають їм краще усвідомити теоретичні питання проблематики курсу.

З метою активізації навчального процесу аспірантам пропонується самостійно готувати доповіді на семінарські заняття із залученням таких матеріалів, як наукові праці провідних фахівців у сфері теорії художньої творчості, музичної комунікації та аналізу змісту музичного твору.

Засвоєння пропонованого програмою навчального матеріалу поряд із вивченням інших дисциплін мистецтвознавчого, музично-теоретичного та музично-практичного спрямування дасть можливість майбутнім фахівцям вільно орієнтуватись у вирі різностильових музично-культурних явищ та творчих тенденцій, стане базою для наукового розгляду і оцінки різноманітних музичних творів в контексті аналізу музично-історичного процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен **знати**: художньо-культурні епохи в історії музики, базові засади теорій стилю і жанру в музиці, основні поняття академічної теорії музичної форми, етапи її формування і розвитку, визначення базової термінології курсу, складові системи текст – твір – рецепція, співвідношення усталених і змінюваних значеннєвих параметрів музичного твору, різні складники музичного мовлення в процесі звуково-часової реалізації твору;

уміти: володіти навичками аналітичної діяльності, поєднувати базові підходи музичної аналітики із даними та методиками суміжних дисциплін, визначати конфігурацію історично, стильово та комунікативно мотивованих значень у структурі змісту музичного твору, давати їм вмотивовані актуальні тлумачення.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)»	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН					
	Денна форма					
	Обсяг годин Усього	Обсяг годин Аудиторних	у тому числі			
Теоретичні Лекції			Практичні Семинарські	Самостійна робота	Контрольний модуль	
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ I. Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)						
Змістовний модуль 1.						
Музичний твір як художньо-мистецький феномен: традиція, сучасність						
Тема 1. Музичний твір і його статус. Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору.	18	8	4	4	4	–
Тема 2. Джерела аналізу музичного твору і їх еволюція.	18	8	4	4	4	–
Тема 3. Традиційні і нормативні підходи до аналізу музичного твору.	18	8	4	4	4	–
Тема 4. Онтологічна концепція музичного твору в першій половині ХХ століття.	18	8	4	4	4	–
Тема 5. Феномен музичного твору в другій половині ХХ століття.	18	8	4	4	4	–
Контроль модульний I: за змістовним модулем 1.	2	2				2
Разом за змістовим модулем 1.	90	40	20	20	20	2
Змістовний модуль 2						
Проблеми аналізу музичного твору: сучасний вимір і нові тенденції						
Тема 1. Зміст музичного твору. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи.	18	8	4	4	4	–
Тема 2. Музика як семіотична система.	18	8	4	4	4	–
Тема 3. Особливості і закономірності музичної форми в структурі змісту музичного твору. Музична драматургія.	18	8	4	4	4	–
Тема 4. Художня цілісність музичного твору. Невизначеність форми і проблема відкритого семіозису. Індивідуально-авторські проекти. Теорія прецедентності.	18	8	4	4	4	–
Тема 5. Музичне виконавство і актуальні питання аналізу твору. Виконавська концепція в процесі аналізу.	18	8	4	4	4	–
Контроль модульний I: за змістовним модулем 2.	2	2				2
Разом за змістовним модулем 2.	90	40	20	20	20	2
РАЗОМ ЗА МОДУЛЕМ I:	120	80	40	40	40	4

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. МОДУЛЬ I. Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)

4.1.1. Змістовний модуль 1. Музичний твір як художньо-мистецький феномен: традиція, сучасність

Тема 1

Музичний твір і його статус.

Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору

Феномен музичного твору, його походження і становлення. Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору. Засоби аналізу музичного твору. Мета музичного аналізу. Прикладна і автономна (функціональна) музика і їх особливості. Музичний твір у європейській музиці нового часу, його копіювання і технічна відтворюваність. Музичний твір і авторське право. Роль аналізу музичного твору в історичному музикознавстві.

Рекомендована література: 1, 3, 8, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 27, 28, 31, 40, 41, 46, 48, 50-52, 55, 57, 58, 60, 64, 67, 70, 72, 73.

Тема 2

Джерела аналізу музичного твору і їх еволюція

Естетичні погляди і етичні переконання в процесі музичного аналізу. Культурологічні аспекти аналізу музичного твору. Музичний твір у процесі оформлення, виконання і сприймання. Рукописні джерела, їх типи і достовірність. Друковані музичні твори. Парамузичні й екстрамузичні джерела. Містифікації музичних творів. Фонографічні джерела музичної аналітики. Аналіз музичного твору в контексті музичного спілкування.

Рекомендована література: 1, 5, 6, 11, 12, 13, 15, 20, 22, 27, 28, 30, 31, 33, 41, 44-46, 48-51, 53, 55, 56, 58-61, 64, 65, 68, 70-72, 75, 78.

Тема 3

Традиційні і нормативні підходи до аналізу музичного твору

Характеристики культурних епох та їх віддзеркалення у творі. Традиційні і нормативні парадигми в аналізі музичного твору. Регіональні, локальні й національні особливості в музичних творах. Константні моделі й інноваційний компонент у музичних творах. Часові аспекти в аналізі музичного твору: ритмічна організація і пропорціонування. Проблема фіксування тексту твору і музичної нотації. Метроритмічні і темпові характеристики музичного твору. Аналіз звученневих особливостей музичного твору. Історично-стильовий компонент в аналізі музичного твору.

Рекомендована література: 3, 6, 7, 8, 9, 20, 22, 23, 26-28, 30, 38-40, 43, 50, 51, 54-57, 59-61, 64, 68-70, 72.

Тема 4

Онтологічна концепція музичного твору в першій половині ХХ століття

Музичний твір в епоху модернізму. Структурні чарунки (мотиви) і музичні лексеми (муземи) в музичному творі. Нові чинники формування змісту музичного твору. Авторські парадигми у формуванні музичних творів. Форми і види музичної комунікації першої половини ХХ ст. та їх вплив на зміну статусу музичного твору. «Музика умеблювання» Е. Саті і її розвиток у ХХ столітті. Логоцентризм у статусі музичного твору у першій половині ХХ століття. Феномен тиражування музичних творів у ХХ столітті і зміна їх статусу. Процесуальність і енергетика як об'єкти аналізу музичного твору.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 22, 26-33, 38, 40, 42-45, 48-52, 56-59, 65-67, 69, 71-73.

Тема 5

Феномен музичного твору в другій половині ХХ століття

Рецепція феномену музичного твору у другій половині ХХ століття. Емоційне і раціональне в музичному творі. Серіальність і алеаторика в музичних творах. Позамузичні компоненти в музичних творах. Феномени звуку і звучання у становленні музичного твору. Зміни концепції музичних творів. Музичний твір у ситуації постмодерної плюральності. Роль інтерпретаційних моделей в аналізі музичного твору. Твір як головний чинник музичномовної комунікації.

Рекомендована література: 1, 4, 18, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 23, 27-29, 33-36, 43, 50, 51, 56-58, 64-66, 74, 79.

4. 1. 2. Змістовний модуль 2. Проблеми аналізу музичного твору: сучасний вимір і нові тенденції

Тема 1

Зміст музичного твору. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи

Поняття змісту музики і музичного твору. Загальнофілософські підходи до визначення змісту музики. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи. Поняття музичної форми. Специфіка музичного змісту. Зміст ідей в музиці різних епох: взаємозв'язок філософських, історичних і музичних ідей. Універсальні і національні маркери змісту музичного твору. Локальні та індивідуальні концепції змісту музичного твору. Стиль як чинник змісту. Зміст індивідуально-авторських новотворів.

Рекомендована література: 2, 4, 8, 11, 12, 18, 22, 23, 24, 27, 30, 31, 35-37, 50, 51, 53-55, 57-65, 67, 68, 76, 77, 79, 80.

Тема 2

Музика як семіотична система

Музична мова як семіотична система. Усталені семіотичні коди як чинники змістотворення в музичному творі. Семантика музичних знаків, її специфіка і мобільний характер. Суспільно-історична обумовленість використовуваних в музиці знакових систем. Поєднання різних знакових систем в одному музичному творі. Співвідношення твору і тексту: твір як один із можливих варіантів реалізації тексту. Музичний твір як знак культури. Вплив соціокультурних реалій на усталення і трансформацію змісту твору. Стил і жанр як фактори формування змісту музичного твору. Музично-риторичні фігури, музичні топіки і жести. Мовленнєві жанри в музиці, їх комунікативна специфіка і таксономія. Актуальні питання мовленнєвих жанрів і музичної комунікації.

Рекомендована література: 4, 6, 10, 12-13, 19, 21, 23, 24, 25, 29, 30, 32, 33, 37, 39, 40, 50, 51, 53, 54, 57, 58, 61-63, 68, 74, 75, 76-80.

Тема 3

Особливості і закономірності музичної форми в структурі змісту музичного твору. Музична драматургія

Дихотомія «форма і зміст» в контексті музичного твору. Змістовність музичної форми. Історично обумовлені композиційні схеми. Нормативні формотворчі моделі. Типізоване й індивідуальне в композиційній будові твору. Структурне і функціональне в музичній формі. Роль змістового начала в становленні музичної форми. Феномен розвитку у музичному творі. Розвиток музичного матеріалу і загальні логічні функції в творі (вступ, експонування-виклад, середина-розвиток, зв'язування, завершення). Вияв логічних функцій на структурно-композиційному рівні. Драматургічні функції і їх обумовленість змістом. Види виразовості, психологічні стани, втілені в музиці, типи руху, інтенційність, позамузичні чинники ідейно-художнього характеру як комплекс драматургічних функцій музичного твору. Музична драматургія як тип розподілу драматургічних функцій в музичному творі. Музична драматургія і її роль в музичних творах ХХ – ХХІ століть.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 18, 19, 20, 24, 35-37, 47, 49-51, 57, 59, 65, 69-71, 73, 75, 76, 77, 80.

Тема 4

Художня цілісність музичного твору. Невизначеність форми і проблеми рецептивної поетики й відкритого семіозису.

Індивідуально-авторські проекти. Теорія прецедентності

Ціле і часткове в музичному творі. Поняття художньої цілісності. Музичний твір як художня цілісність. Тенденції холізму в музиці ХХ століття. Невизначеність форми як змісту, лакунарні місця в системі

художніх значень (місця невизначеності за Р. Інгарденом). Проблема відкритої форми (в тлумаченні У. Еко). Процес формування концепції відкритого семіозису (від І. Франка до У. Еко). Онтологічний статус індивідуально-авторських новотворів. Науково-творчі парадигми: статус і втілення. Сильова і семантична множинність в музичному творі. Інтертекстуальність і дискурс в контексті аналізу. «Свій» і «чужий» у музичному творі; проблема цитатій. Теорія прецедентності і змісти музичного твору. Феномен повсякденності і музичні твори (за Б. Вальденфельсом). Твір – п'єса – проект – конструкція: постмодерні реалії музичної творчості.

Рекомендована література: 1, 4, 7, 11, 12, 13, 15, 18, 19, 22, 23, 25, 28, 32, 34-37, 39, 40, 47, 50, 51, 53-55, 61-63, 66, 68, 74, 76-78, 80.

Тема 5

Музичне виконавство і актуальні питання аналізу твору.

Виконавська концепція в процесі аналізу

Множинність варіантів прочитання музичного тексту. Виконавські концепції і виконавський аналіз. Музичний текст і музичний твір: подібності і відмінності. Індивідуальні прочитання музичних текстів виконавцями. Музично-виконавська інтерпретація музичного твору і її історично-стильова узалежненість. Вибудовування змістів у виконавських інтерпретаціях. Значення виконавських концепцій для аналізу музичного твору. Положення «Ролі читача» У. Еко в музичній комунікації. Рецептивна спрямованість твору в музичному виконавстві, інтенційність виконуваних творів. Художня цілісність як основний критерій естетичного сприйняття музичного твору.

Рекомендована література: 1, 2, 14, 4, 6, 7, 9, 12, 13, 18, 22, 23, 24, 25, 35-37, 53-55, 61-63, 65, 68, 75-79.

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Статус музичного твору: становлення, еволюція сучасний стан.	8
2	Формування і розвиток підходів до аналізу музичного твору. Типи і види аналізу.	8
3	Музична семіотика. Формування значень і змісту в музичному творі. Типи і функції мовленнєвих жанрів.	8
4	Текст і твір. Художня цілісність і невизначеність кінцевої форми музичного твору. Особливості дискурсу в музиці. Теорія прецедентності.	8
5	Твір у системі музичного виконавства	8
	Всього	40

Семінар 1. Статус музичного твору: становлення, еволюція, сучасний стан

План

1. Виникнення і усвідомлення явища музичного твору.
2. Прикладна й автономна (функціональна) музика і концепція музичного твору.
3. Соціокультурні чинники у процесі змінювання статусу музичного твору.
4. Концепція перехідної епохи до стану «Opus Posth».
5. Статус музичного твору в сучасних умовах.

Мета заняття полягає у з'ясуванні поняття музичного твору, простеженні основних історичних етапів виникнення і поширення творів мистецтва і музики зокрема, окресленні відмінностей між поняттям і явищем музичного твору, виявленні ролі концепції музичного твору в умовах автономної музики у розповсюдженні музично-естетичної інформації і усталенні нормативних типів музичного спілкування. Під час підготовки до семінарського заняття аспірантам пропонується розглянути і проаналізувати різні погляди музикантів і науковців кінця ХХ – початку ХХІ століть на статус музичного твору в сучасних умовах.

Рекомендована література: 2, 4, 6, 8, 22, 27, 37, 49-51, 55, 57, 67, 70, 72.

Семінар 2. Формування і розвиток підходів до аналізу музичного твору. Типи і види аналізу

План

1. Відмінність поглядів на завдання і мету аналізу музичного твору у різні художні епохи.

2. Співвідношення традиційного і новаційного в аналізі музичного твору.
3. Основні типи аналізу музичного твору.
4. Проблеми поєднання різних типів аналізу.
5. Актуальні підходи до аналізу музичного твору на межі ХХ – ХХІ століть. Аналітичні методи із застосуванням цифрових технологій.

Мета заняття полягає у з'ясуванні історичної змінюваності підходів до аналізу і його завдань відповідно до змінюваності художніх епох та історичних періодів. Слід звернути увагу на домінування нормативних підходів до аналізу музичного твору та його оцінювання. Необхідно пояснити початкове неприймання новаційних методів аналізу більшістю представників усталених парадигм та фрагментарне «входження» новацій у тіло нормативних методів аналітики. В ході розгляду цих питань потрібно назвати основні типи аналізу музичного твору і охарактеризувати їх. Вказати на кореляцію домінування тих чи інших типів аналізу із пануючими практиками музикування. Варто звернути увагу на залучення до аналізу музичного твору у ХХ столітті нових методів, запозичених з інших наук, а також – із кінця ХХ ст. – цифрових технологій та охарактеризувати їх.

Рекомендована література: 1, 2, 4, 6, 7, 8, 11, 12, 17, 20, 21, 22, 26, 27, 33, 35-38, 40, 41, 43, 47, 48, 50, 51, 53-57, 59, 61, 62, 67, 68-72, 76, 77, 79.

Семінар 3. Музична семіотика. Формування значень і змісту в музичному творі. Типи і функції мовленнєвих жанрів в музиці

План

1. Змістовність музичної форми. Історично обумовлені композиційні схеми. Нормативні формотворчі моделі.
2. Структурне і функціональне у формі музичного твору.
3. Знак і значення в музичному творі. Сильова специфіка як складник значень в музичних творах.
4. Мовленнєва природа музичного спілкування. Особливості дискурсу.
5. Система мовленнєвих жанрів як головний чинник формування змістів музичного твору.

Мета заняття полягає в роз'ясненні функцій, ролі і значення музичної форми твору. У результаті заняття у аспірантів слід сформувати уявлення про основи музичної мови як системи специфічних кодів і знаків, як музичної, так і позамузичної природи. Необхідно детально розглянути положення про мовленнєві жанри в музиці, їх інтенційність та ієрархічну організацію. Необхідно також засвоїти специфіку драматургічної організації і формування змістів у музичному творі.

Рекомендована література: 4, 6, 9, 12, 13, 18, 22, 68, 23, 24, 25, 27, 29, 33-37, 39, 43, 50, 51, 53, 57, 61-63, 65, 68, 74-77, 78-81.

Семінар 4. Текст і твір. Художня цілісність і невизначеність кінцевої форми музичного твору. Особливості дискурсу в музиці

План

1. Поняття тексту музичного твору.
2. Принципи холізму в аналізі музичних творів.
3. Дискурс як спосіб споживання музичних значень.
4. Феномен відкритого твору.
5. Основи теорії прецедентності і аналіз музичного твору.
6. Індивідуально-авторські проекти у музиці ХХ – ХХІ століть.

Мета заняття полягає в роз'ясненні принципів відмінностей між музичним текстом і музичним твором. Слід звернути увагу на проблему художньої цілісності та цілісності сприймання музичного твору, їх пріоритетність в аналізі музичних феноменів. Необхідно уточнити окремі аспекти і особливості дискурсу в музиці та його впливу на формування змістів. Звернути особливу увагу на впливи на сприйняття музичного твору різних аспектів теорії прецедентності. Неодмінно розглянути також феномен відкритого твору (У. Еко) та явище індивідуально-авторського проекту в сучасній музичній практиці і методи його аналізу.

Рекомендована література: 3, 4, 6, 11, 12, 18, 22, 29, 35-37, 50, 51, 52, 54, 61-63, 68, 75-77.

Семінар 5. Твір у системі музичного виконавства

План

1. Музичне виконавство: наука і мистецька практика.
2. Рецептивна спрямованість музичного твору.
3. Множинність варіантів виконавської інтерпретації музичного тексту і її чинники.
4. Художня цілісність музичного твору і виконавська концепція.
5. Художньо-історичні стилі виконавства і проблеми трансформації змістів музичного твору.

Мета заняття полягає у з'ясуванні сутності поняття музичного виконавства та наукового підґрунтя при формуванні його концепції. Слід звернути особливу увагу на питання рецептивної поетики, які виходять на перший план при виконанні музичного твору. Необхідно розглянути проблему художньої цілісності музичного твору з позицій виконавства, її базовість для формування позиції виконавської інтерпретації. Слід роз'яснити доцільність і необхідність існування множинності варіантів виконання музичного твору. Автентичні стилі виконавства і змінювання змісту твору.

Рекомендована література: 4, 6, 10, 11, 12, 13, 51, 15, 22, 24, 33-38, 42, 53, 54, 61-63, 65, 68, 74, 75, 79-81.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Назва теми	Кількість годин
	Змістовний модуль 1. Музичний твір як художньо-мистецький феномен: традиція, сучасність.	20
1	Музичний твір і його статус. Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору.	4
2	Джерела аналізу музичного твору і їх еволюція.	4
3	Традиційні і нормативні підходи до аналізу музичного твору.	4
4	Онтологічна концепція музичного твору в першій половині ХХ століття.	4
5	Феномен музичного твору в другій половині ХХ століття.	4

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ І

Тема 1. Музичний твір і його статус. Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору

Контрольні запитання і завдання

1. Дайте визначення поняття «музичний твір».
2. Проаналізуйте поняття *музичний твір* з погляду історичної ретроспективи та сучасності.
3. У чому полягає суть сучасного розуміння статусу музичного твору?
4. Визначте основні функції музики в суспільстві та їх зв'язок з феноменом музичного твору.
5. Які існують типи аналізу музичного твору? Назвіть найефективніші, на вашу думку, засоби аналізу музичного твору.
6. Чому проблема мети аналізу музичного твору виходить на перший план у сучасний період?
7. Як здійснювався поділ музики на прикладну і автономну? Які особливості цих видів музики?
8. Що є метою аналізу музичного твору в історичному музикознавстві?
9. Які особливості музичного твору як суб'єкта авторського права?

Тема 2. Джерела аналізу музичного твору і їх еволюція

1. Сформулюйте, які естетичні погляди слід враховувати при аналізі музичного твору.
2. Визначте, які етичні міркування варто застосовувати при аналізі музичного твору.
3. Які є культурологічні аспекти аналізу музичного твору?

4. Назвіть основні складові традиційної джерельної бази для аналізу музичного твору.
5. За якими критеріями можна класифікувати різні типи джерел?
6. Як здійснюються відбір та верифікація джерел в умовах глобалізованого суспільства?
7. Розкрийте суть концепції аналізу музичного твору на основі фонографічних джерел.
8. Охарактеризуйте музичне спілкування як одне із джерел аналізу музичного твору.

Тема 3. Традиційні і нормативні підходи до аналізу музичного твору

1. Якими є місце і роль культурно-історичних епох в аналізі музичного твору?
2. Як ви розумієте поняття традиційної і нормативної наукової парадигми в аспекті музичної аналітики?
3. Які класифікації стильових особливостей творів вам відомі?
4. Охарактеризуйте способи і міру впливу на формування музичного твору національних, регіональних і локальних особливостей музичного мислення.
5. Які функції виконують константні моделі в структурі музичних творів?
6. Яких принципів слід дотримуватися при виявленні і аналізі функцій інноваційних компонентів структури музичних творів?
7. Якими є критерії відбору способу ритмічної організації твору та типу ритмічного пропорціонування?
8. Які види нотації використовуються в практиці фіксування текстів музичних творів?
9. Яким є співвідношення метроритміки і темпових характеристик у музичних творах минулих століть?
10. Охарактеризуйте способи аналізу звученневих особливостей музичного твору.
11. Які основні етапи включає стильовий аналіз музичного твору?

Тема 4. Онтологічна концепція музичного твору в першій половині XX століття

1. У чому полягає специфіка музичного мислення і музичної культури початку XX століття?
2. Чому традиційні музичні твори переживали стадію кризи на переломі XIX – XX століть?
3. Охарактеризуйте зміни розуміння статусу і функцій музичного твору в епоху модернізму.
4. Роз'ясніть феномен домінування структурного підходу і втілення авторських парадигм у формування творів у першій третині XX ст.

5. Чи є, на вашу думку, відмінності між формами музичної комунікації до і після 1900 року? Як вони вплинули на зміну статусу музичного твору?

6. Чи стала «Музика умеблювання» Е. Саті етапом повернення до прикладної музики XVI-XVII століть, чи започаткувала нові тенденції споживання музики в XX ст.?

7. Що свідчить про панування тенденцій логоцентризму у музичних творах першої половини XX століття?

8. Який зв'язок між технічною відтворюваністю твору мистецтва і початку епохи масової музики?

9. Як використовуються енергетичні концепції в процесі аналізу музичного твору? Які з їх промоутерів вам відомі?

Тема 5. Феномен музичного твору в другій половині XX століття

1. Коротко окресліть ваше розуміння феномену варіантності у прочитанні музичного твору.

2. У чому полягає специфіка поняття «виконавський аналіз музичного твору»?

3. Чим відрізняються феномени музичного тексту і музичного твору?

4. Яка, на вашу думку, роль парамузичних і позамузичних чинників у формуванні творів другої половини XX – початку XXI ст.?

5. Охарактеризуйте, якого статусу набуває музичний твір в епоху постмодерної плуральності?

6. Як використовується інтерпретаційні моделі в процесі аналізу музичного твору?

7. Дайте характеристику музичного твору як чинника музичномовної комунікації.

Практичні завдання для самостійної роботи

1. Сформулювати тему (ідею, лейтмотив) вашої аналітичної роботи.

2. Підготувати список сумнівних джерел щодо якогось обраного твору та аргументувати свою позицію.

3. Скласти план аналізу конкретного твору та підготувати основні положення аналізу.

4. Здійснити певний тип аналізу самостійно обраного музичного твору сучасного українського композитора.

№ теми	Назва теми	Кількість годин
	Змістовний модуль 2. Проблеми аналізу музичного твору: сучасний вимір і нові тенденції	20
1	Зміст музичного твору. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи.	4
2	Музика як семіотична система.	4
3	Особливості і закономірності музичної форми в	4

	структурі змісту музичного твору. Музична драматургія.	
4	Художня цілісність музичного твору. Невизначеність форми і проблема відкритого семіозису. Індивідуально-авторські проекти. Теорія прецедентності.	4
5	Музичне виконавство і актуальні питання аналізу твору. Виконавська концепція в процесі аналізу.	4

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ II

Тема 1. Зміст музичного твору.

Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи

Контрольні запитання і завдання

1. Що є змістом музики і музичного твору? Як еволюціонувало це розуміння від часу зародження поняття *opus* і до наших днів?
2. Розуміння дихотомії «зміст і форма» в музиці і музикознавчій думці Європи.
3. Яке поняття музичної форми є для вас базовим? Аргументуйте свою позицію.
4. В чому полягає специфіка музичного змісту?
5. Як трансформується зміст ідей у музиці різних епох?
6. Як розрізняються універсальні і національні маркери змісту музичного твору?
7. В чому полягає зміст індивідуально-авторських новотворів у музиці?

Тема 2. Музика як семіотична система

1. Охарактеризуйте систему виразових засобів в музиці як семіотичну мовну систему.
2. Які усталені семіотичні коди використовуються в музичних творах? Як змінювалися системи музичної мови в різні епохи?
3. Які особливості семантики музичномовних знаків?
4. Роз'ясніть суспільно-історичну обумовленість використовуваних в музиці знакових систем.
5. Що таке текст музичного твору? Яке співвідношення твору і тексту?
6. Що розуміють під поняттям «музичний твір як знак культури»?
7. Яким чином стиль і жанр впливають на специфіку змісту музичного твору?
8. Розкрийте специфіку мовленнєвих жанрів у музиці.

Тема 3. Особливості і закономірності музичної форми в структурі змісту музичного твору. Музична драматургія

1. Які основні три підходи до вирішення проблеми дихотомії «форма і зміст» в контексті музичного твору?
2. В чому полягає суть історично обумовлених нормативних формотворчих моделей?
3. Як ви розумієте поняття загальних логічних функцій матеріалу? Як вони виявляються в музичному творі?
4. Що таке драматургічні функції? Розкрийте причини їх обумовленості змістом твору.
5. Що входить до комплексу драматургічних функцій музичного твору?
6. Розкрийте роль музичної драматургії в музичних творах XX – XXI століть.

Тема 4. Художня цілісність музичного твору.

Невизначеність форми і проблема відкритого семіозису.

Індивідуально-авторські проекти. Теорія прецедентності

1. Як ви розумієте різницю між поняттями «ціле» і «художня цілісність»? Чи становить музичний твір художню цілісність?
2. Роз'ясніть, які ви знаєте тенденції холізму в музичній творчості XX – XXI століть.
3. Від «місць невизначеності» до «відкритого семіозису»: історія формування концепцій множинності змістів твору.
4. Що таке науково-творча парадигма? Чим вони відрізняються від суто наукових?
5. Як впливає стильова і семантична множинність на трансформацію змістів твору?
6. Що таке музична цитата і які її функції в системі музичної мови?
7. В чому полягає суть теорії прецедентності?

Тема 5. Музичне виконавство і актуальні питання аналізу твору.

Виконавська концепція в процесі аналізу

1. Що таке варіант прочитання музичного твору?
2. Як формується виконавська концепція?
3. Чи можливе суто індивідуальне прочитання тексту музичного твору виконавцем?
4. Розкрийте суть історично-стильової узалежненості музично-виконавської інтерпретації.
5. В чому полягає рецептивна спрямованість твору в музичному виконавстві?
6. Розкрийте поняття інтенційності в музичній комунікації.

7. Чому художня цілісність є основним критерієм естетичного сприйняття музичного твору?

Практичне завдання для самостійної роботи

Підібрати і опрацювати необхідні матеріали і скласти детальний план здійснення певного типу аналізу музичного твору. Вказати на доцільне залучення до аналізу елементів інших його типів і роз'яснити мету цього кроку.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)» вивчається протягом першого і другого семестрів другого року навчання аспірантів і передбачає теоретичне лекційне навчання, семінарські і практичні заняття та самостійну роботу.

На теоретичних лекційних заняттях аспіранти повинні опрацювати складні питання історичних та теоретичних аспектів осмислення статусу музичного твору, його онтології та змістового наповнення, а також методику та методологію його аналізу.

На семінарських та практичних заняттях аспіранти повинні виявити рівень засвоєння навчального матеріалу, вміння орієнтуватися в основних питаннях теорії, історії і практики аналізу музичного твору.

Самостійна робота передбачає поглиблене вивчення навчального матеріалу, розширення інформаційного простору шляхом опрацювання додаткової літератури, пошуку інформації в електронних ресурсах.

В основі самостійної роботи аспірантів з курсу «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)» – вивчення та засвоєння теоретичних основ різних типів аналізу музичного твору як базової науки для подальшого застосування їх у практичній діяльності музикознавця.

Поглиблене вивчення курсу «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)» зумовлюється науковим обґрунтуванням теоретичних основ професії, їх системним аналізом, засвоєнням змісту курсу відповідно до тематичного плану, який розглядається на лекційних, семінарських і практичних заняттях, осмисленням завдань для самостійної роботи, запитань до самоперевірки.

Наприкінці курсу складається екзамен у письмовій або усній формі.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль та облік успішності

З метою визначення повноти та тривкості знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)», у навчальному плані передбачено залік у кінці першого й іспит у кінці другого семестрів другого року навчання.

Критерії оцінок

На оцінку «5» аспірант:

- повно і глибоко розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- усвідомлює зміст музикознавчих понять і вільно володіє спеціальною (професійною) термінологією;
- грамотно ілюструє твердження відповідними прикладами, власними спостереженнями;
- для виконання практичного завдання правильно застосовує теоретичні знання з царини аналізу музичного твору, а також з інших дисциплін гуманітарного циклу;
- уміє обґрунтовано, комплексно вирішувати поставлені завдання: аналізувати особливості застосування тих чи інших аналітичних методів у різних сферах музично-культурної та наукової діяльності;
- демонструє високий рівень знань;
- послідовно, повно і логічно викладає теоретичний матеріал;

На оцінку «4» аспірант:

- досить повно розкриває зміст теоретичного матеріалу відповідно до поставленого завдання;
- розуміє зміст основних термінів, проте не завжди точно їх використовує;
- теоретичні твердження правильно ілюструє прикладами, результатами власних спостережень;
- загалом правильно виконує поставлені завдання, але допускає дві-три неточності;
- уміє обґрунтувати власну думку;
- демонструє добрий рівень знань теоретичного матеріалу;
- не припускається грубих помилок у викладенні теоретичних положень;
- допускає дві-три неточності у визначенні понять, обґрунтуванні висновків, узагальнень.

На оцінку «3» аспірант:

- не завжди точно розкриває зміст теоретичного матеріалу;
- розуміє значення спеціальних термінів, але допускає помилки у їх вживанні;
- не завжди повно і правильно відповідає на поставлені питання;
- не завжди теоретичні положення ілюструє прикладами, а у процесі вирішення практичних завдань не повною мірою використовує теоретичні знання;
- вирішує поставлені завдання фрагментарно;
- демонструє задовільний рівень знань;
- допускає суттєві помилки у вирішенні поставлених завдань;
- виклад матеріалу не відповідає вимогам повноти, системності, логічності.

На оцінку «2» аспірант:

- не розкриває зміст теоретичного матеріалу, допускає грубі помилки у його тлумаченні;
- не володіє спеціальною термінологією;
- не може впоратися з поставленим практичним завданням;
- не використовує теоретичні знання для вирішення практичних проблем;
- неспроможний пояснити, обґрунтувати власну думку, допускає грубі помилки у викладенні матеріалу;
- демонструє незадовільний рівень знань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	Зараховано
82–89	B	добре	
7481	C		
6473	D	задовільно	
6063	E		
3559	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
034	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ АСПІРАНТИ

Для складання модуля (іспиту) аспірант повинен обов'язково скласти 2 змістових модулі та в сумі набрати не менше 60 балів. Розрахунок модуля здійснюється за 100 бальною шкалою, який складається зі змістовних модулів та обчислюється: $M^1 = (3M1 + 3M2) : 2$ – кожен 3М від 0–100 балів; або: $M = 3M1(0–40 \text{ бал.}) + 3M2(0–60 \text{ бал.})$.

Якщо аспірант не склав один або декілька змістових модулів, повинен їх скласти на модульному контролі.

МОДУЛЬ І. Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)		
Змістовний модуль 1. Музичний твір як художньо-мистецький феномен: традиція, сучасність	Тема 1. Музичний твір і його статус. Функції музики в суспільстві і типи аналізу музичного твору.	0–100/ або (0–40)
	Тема 2. Джерела аналізу музичного твору і їх еволюція.	
	Тема 3. Традиційні і нормативні підходи до аналізу музичного твору.	
	Тема 4. Онтологічна концепція музичного твору в першій половині ХХ століття.	
	Тема 5. Феномен музичного твору в другій половині ХХ століття	
Змістовний модуль 2. Проблеми аналізу музичного твору: сучасний вимір і нові тенденції	Тема 1. Зміст музичного твору. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи	0–100/ або (0–60)
	Тема 2. Музика як семіотична система	
	Тема 3. Особливості і закономірності музичної форми в структурі змісту музичного твору. Музична драматургія	
	Тема 4. Художня цілісність музичного твору. Невизначеність форми і проблема відкритого семіозису. Індивідуально-авторські проекти.	
	Тема 5. Музичне виконавство і актуальні питання аналізу твору. Виконавська концепція в процесі аналізу.	
Контроль Модульний І. (іспит) = (Змістовний модуль 1+ Змістовний модуль 2) :2 / або (Змістовний модуль 1+ Змістовний модуль 2).		0–100

10. ОРІЄНТОВНИЙ СПИСОК КОНТРОЛЬНИХ ПИТАНЬ ДЛЯ ІСПИТУ

- Музичний твір і його статус. Поняття і явище музичного твору.

¹ М – Модуль; 3М – Змістовий модуль.

2. Типи аналізу музичного твору і їх класифікація.
3. Прикладна і автономна (функціональна) музика і їх особливості.
4. Засоби аналізу музичного твору.
5. Джерела аналізу музичних творів.
6. Містифікації музичних творів.
7. Аналіз музичного твору в контексті музичного спілкування.
8. Традиційні і нормативні парадигми в аналізі музичного твору.
9. Часові аспекти в аналізі музичного твору: ритмічна організація і пропорціонування.
10. Історично-стильовий компонент в аналізі музичного твору.
11. Процесуальність і енергетика як об'єкти аналізу музичного твору.
12. Емоційне і раціональне в музичному творі.
13. Позамузичні компоненти в музичних творах.
14. Поняття змісту музики і музичного твору.
15. Дихотомія «зміст і форма» в музиці Європи.
16. Зміст індивідуально-авторських новотворів.
17. Вплив соціокультурних реалій на усталення і трансформацію змісту твору.
18. Стиль і жанр як фактори формування змісту музичного твору. Музично-риторичні фігури, музичні топіки і жести.
19. Мовленнєві жанри в музиці, їх комунікативна специфіка і таксономія.
20. Змістовність музичної форми й історично обумовлені композиційні схеми. Нормативні формотворчі моделі..
21. Драматургічні функції і їх обумовленість змістом.
22. Музична драматургія як тип розподілу драматургічних функцій в музичному творі.
23. Музичний твір як художня цілісність.
24. Відкрита форма і концепція відкритого семіозису.
25. Стильова і семантична множинність в музичному творі.
26. Інтертекстуальність і дискурс в контексті аналізу.
27. Теорія прецедентності і змісти музичного твору.
28. Виконавські концепції і виконавський аналіз.
29. Музично-виконавська інтерпретація музичного твору і її історично-стильова узалежненість.
30. Рецептна спрямованість твору в музичному виконавстві, інтенційність у музичних творах.

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичним забезпеченням дисципліни «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)» є:

1. Робоча програма з курсу «Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика)».

2. Підручники, посібники, монографії, наукові статті (див. Рекомендована література).

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Беньямін Вальтер. Мистецький твір у добу своєї технічної відтворюваності / В. Беньямін. Вибране. Львів: Літопис, 2002. С. 53-81.

2. Вальденфельс Бернгард. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. Київ: ППС, 2002, 2004. 206 с.

3. Горюхіна Н. О. Композиція музичного твору // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред-упор. І. А. Котляревський. Київ, 2000. Вип. 7 (Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття). С. 16 – 30.

4. Еко Умберто. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів: Літопис, 2004. 383 с.

5. Котляревський І. А. Парадигматичні аспекти розвитку понятійного апарату музикознавства // Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського / ред.-упор. О. С. Тимошенко [та ін.]. Київ, 2000. Вип. 7 (Музикознавство: з ХХ у ХХІ століття) С. 31 – 32.

6. Кравченко А. І. Камерно-інструментальне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століть (семіологічний аналіз): монографія. Київ: НАКККіМ, 2020. 300 с.

7. Кун Томас. Структура наукових революцій. Київ: Port-Royal, 2001. 226 с.

8. Москаленко В. Г. Музичний твір як текст // Київське музикознавство. Київ, 2001. Вип. 7 (Текст музичного твору: практика і теорія). С. 3 – 10.

9. Ніколаєвська Ю. В. Homo Interpretatus в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть: монографія. ХНУМ ім. І. П. Котляревського. Харків: Факт, 2020. 576 с.

10. Степурко В. І. Мистецька інтроверсія у творчості сучасних українських композиторів. Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2019. 160 с.

11. Сюта Богдан. Взаємодія жанрів вербального і музичного мовлення в контексті інтермедіальних атракцій. In: Intertextualita a intermedialita: v prostoru ukrajského jazyka, literatury a kultury. Monografie / Alla Arkhangel'ska (Ed.). – Olomouc': Univerzita Palackého v Olomouci, 2018. Ss. 243-264.

12. Сюта Б. Дискурс у музиці й теорія дискурс-аналізу в музичній науці // Студії мистецтвознавчі. 2010. № 1. С. 35 – 42. URL: www.studii.com.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=110&temid=29&limit=1&limitstart=5).

13. Сюта Б. Жанри музичної мови: постановка питання // Українське музикознавство: науково-методичний збірник / Упоряд. М. Д. Копиця. Київ: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012. Вип. 38: Пам'яті Ігоря Пяковського С. 138-159.

14. Сюта Б. Мовне поняття *жанровий тип* у термінологічному корпусі теорії музики // *Současné slovanské jazyky a literatury: tradice a současnost / Alla Archangelska (ed.)*. Olomouc, 2014. С. 159-167.
15. Сюта Б. Музична творчість 1970-1990-х років: параметри художньої цілісності. Київ: Грамота, 2006. 256 с.
16. Сюта Б. Основи парамузикознавства. Київ, Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 176 с.
17. Сюта Б. Особливості позамузичних чинників організації художньої цілісності в музичних текстах кінця ХХ ст. // *Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство*. Івано-Франківськ, 2005. Випуск VIII. С. 63-72.
18. Сюта Богдан. Речевой жанр как фактор вариативности интерпретации речевых жанров в музыке // *Ars inter Culturas*. Vol. 8. 2019. S. 75-88;
19. Сюта Богдан. Прецедентні феномени як чинники моделювання змістів у музичному мовленні останньої третини ХХ століття. In: *Ucrainica IX. Současná Ucrainistika. Problémy jazyka, literatury a kultury. Sborník příspěvků*. Univerzita Palackého v Olomouci. OLOMOUC, 2020. Ss. 177-186;
20. Сюта Б. Чинники формування науково-творчих парадигм у музиці ХХ століття // *Музично-творчий процес: наукові рефлексії: Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського*. Київ, 2008. Випуск 72. С. 19-28.
21. Сюта Б. Числово-масштабні пропорції та організація цілісності в сучасній музиці // *Музична україністика: сучасний вимір*. Київ, 2005. С. 116-124.
22. Франко І. Я. Из секретів поетичної творчості. Київ: Радянський письменник, 1969. 191 с.
23. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів: музичні форми. Ч. I. Тернопіль: СМП «Астон», 1999. 208 с.
24. Adler Guido. Umfang, Methode und Ziel der Musikwissenschaft // *Vierteljahresschrift für Musikwissenschaft*. 1886. № 1. S. 5-20.
25. Adler Guido. Der Stil in der Musik – I. Buch: Prinzipien und Arten des musikalischen Stils. Leipzig: Druck und Verlag von Breitkopf & Härtel, 1911. 300 S.
26. Adorno Theodor Wiesengrund. On the Problem of musical analysis // *Music Analysis*. Vol. 1. Max Paddison, 1982. № 2 (Jul., 1982), pp. 169-187.
27. Apfel Ernst, Dahlhaus Carl. Studien zur Theorie und Geschichte der musikalischen Rhythmik und Metrik. Musikwissenschaftliche Schriften 1. München: Musikverlag Emil Katzschler, 1974. Bd. 1-2. 561 S.
28. Agawu V. Kofi. The Challenge of Semiotic // In: *Rethinking Music*. Edited by Nicholas Cook and Mark Everist. Oxford: Oxford University Press, 1999. pp. 138-60;
29. Agawu V. Kofi. Music as Discourse: Semiotic Adventures in Romantic Music. New York: Oxford University Press, 2009. 345 pp.;
30. Agawu V. Kofi. Playing with Signs: A Semiotic Interpretation of Classic Music. Princeton: Princeton University Press, 1991 160 pp.;

31. Austin J. L. *How to Do Things with Words* / Edited by J. O. Urmson and Marina Sbisa. Second Edition. Harvard University Press, 1975. 192 p.
32. Babbitt Milton. *Some aspects of twelve-tone composition* // *The score and I*. M.A. Magazine. 1955. № 6. pp. 53-61.
33. Beck Hermann. *Methoden der Werkanalyse in Musikgeschichte und Gegenwart*. Wilhelmshaven: Heinrichshofen's Verlag, 1981. 302 S.
34. Borthwick Alastair. *Music Theory and Analysis: The Limitations of Logic*, New York: Garland, 1995. 267 Pp.
35. Cooke Deryck. *The Language of Music*. Clarendon Press, 1959. (First edition). Oxford University Press, [1989]. 289 pp.
36. Cook Nicholas. *A Guide to Musical Analysis*. London: Dent, 1987. 384 Pp.
37. Dahlhaus Carl. *Analyse und Werturteil*. In: *Musikpädagogik. Forschung und Lehre*. Mainz: B. Schott's Söhne, 1970. 96 S.
38. Dahlhaus Carl, Zimmermann Michael. *Musik zur Sprache gebracht. Musikästhetische Texte aus drei Jahrhunderte*. Kassel: Bärenreiter-Verlag, 1984. 48 S.
39. DeNora Tia. *How is Extra-Musical Meaning Possible? Music as a Place and Space for the «Work»* // *Sociological Theory*. Vol. 4. (Spring, 1986), No. 1. pp. 84-94.
40. DeNora Tia. *Music in Everyday Life*. Cambridge: Cambridge University Press, 2000. 197 Pp.
41. Eco Umberto. *I limiti dell'interpretazione*. Milano: La nave di Teseo, 2016. 240 p.
42. Eco Umberto. *The Limits of Interpretation* (Bloomington: Indiana University Press, 1990. 295 p.
43. Eco Umberto. *Le forme del contenuto*. Milano: Bompiani, 1971. 216 p.
44. Erpf Herman. *Studien zur Harmonie- und Klangtechnik der neueren Musik*. Wiesbaden: Breitkopf & Härtel, 1969. 209 S.
45. Faltin Peter. *Musikalische Syntax. Ein Beitrag zum Problem des musikalischen Sinngehaltes* // *Archiv für Musikwissenschaft*. № 1. 1977.
46. Faltin Peter. *Phänomenologie der musikalischen Form: eine experimentalspsychologische Untersuchung zur Wahrnehmung der musikalischen Materials und der musikalischen Syntax* (Beihefte zum Archiv für Musikwissenschaft). Wiesbaden: Steiner, 1979. 244 S.
47. Flechsig Hartmut. *Studien zu Theorie und Methode musikalische Analyse* (Beiträge zur Musikforschung. Bd. 2) München-Salzburg: Musikverlag Emil Katzschler, 1977. 159 S.
48. Fodor Jerry A. *The Modularity of Mind*. Cambridge, MA: MIT Press, 1983. 38 Pp.
49. Forte Allen. *A Structure of Atonal Music*. New Haven (CT): Published by Yale University Press, 1973. 224 Pp.
50. Fucks Wilhelm. *Mathematische Analyse von Formale Strukturen von Werken der Musik*. Köln/Opladen: Westdeutscher Verlag, 1955. 46 S.

51. Fucks Wilhelm, Lauter Josef. *Exactwissenschaftliche Musikanalyse*. Köln: Westdeutscher Verlag, 1965. 62 S.
52. Goldschmidt Harry. *Zur Methodologie der musikalischen Analyse // Beiträge zur Musikforschung*. Bd. 4. 1961.
53. Golianek Ryszard D. *Koncepcja dramaturgii muzycznej a interpretacja dzieła // Muzyka*. – 1995. – № 3.
54. Gołąb Maciej. *Konteksty historii analizy muzycznej // Muzyka*. 2000. № 4.
55. Gołąb Maciej. *Między historią, teorią a estetyką muzyki // Muzyka*. 2002. № 3/4.
56. Gołąb Maciej. *Musical Work Analysis. An Epistemological Debate*. – Frankfurt, M. ; Berlin ; Bern ; Bruxelles ; New York, NY ; Oxford ; Wien : Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2008. – 216 Pp.
57. Gołąb Maciej. *Spór o granice poznania dzieła muzycznego*. Toruń: Wydawnictwo naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2012. 285 s.
58. Götze Ursula. *Methode der Struktur Wissenschaftlichen Darstellung der Tonsätzen*. Münster: Univärsitetsverlag, 1984.
59. Hatten Robert S. *Interpreting Musical Gestures, Topics, and Tropes: Mozart, Beethoven, Schubert. (Musical Meaning and Interpretation, Robert S. Hatten edition)*. Bloomington and Indianapolis, IN: Indiana University Press, 2004. 376 pp.
60. Hatten Robert S. *Musical Meaning in Beethoven: Markedness, Correlation, and Interpretation*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 1994. 349 pp.
61. Ingarden Roman. *Utwór muzyczny i sprawa jego tożsamości*. Kraków: PWM, 1973. 185 s.
62. Jarzębska Alicja. *Amerykańskie metody sformalizowanej analizy muzycznej // Muzyka*. 2000. № 4.
63. Kazem-Bek Jan. *Dzieło muzyczne w świetle teorii informacji // Muzyka*. 1978. № 1.
64. *Konteksty analizy muzycznej (Zeszyt specjalny) // Muzyka*. 2000. № 4.
65. Kurth Ernst. *Musikpsychologie*. Berlin: Max Hesses Verlag, 1931. 323 S.
66. Leichtentritt Hugo. *Musikalische Formenlehre*. Leipzig: Breitkopf & Härtel, 1952. 464 S.
67. Monelle Raymond. *The Musical Topic: Hunt, Military, Pastoral (Musical Meaning and Interpretation)*. Bloomington, IN: Indiana University Press, 2006. 304 pp.
68. Monelle Raymond. *The Sense of Music: Semiotic Essays / With a foreword by Robert Hatten*. Princeton University Press, 2000. 336 pp.
69. Monelle Raymond. *Linguistics and Semiotics in Music*. Harwood Academic Publishers. Chur, Switzerland. Series: Contemporary music studies, Vol. 5. 349 pp.
70. Motte Diether de la. *Musikalische Analyse. Textteil / Notenteil, 2 Bände*. Kassel: Bärenreiter Verlag: 1972. 145 S.

71. Musical communication / ed. by Dorothy Miell, Raymond MacDonald, David J. Hargreaves. Oxford : Oxford University Press, 2005. XVI, 433 p.
72. Nattiez Jean-Jacques. Fondements d'une sémiologie de la musique. Paris: Union Générale des Editions, 1976. 282 pp.
73. Pytlak Andrzej. Wartości i kryteria oceny dzieła muzycznego. Kraków: PWM, 1979. 129 s.
74. Ratner Leonard Gerald. Classic Music. Expression, Form and Style. New York: Schirmer Books, 1980. 475 pp.
75. Réti Rudolf. The thematic process in music. New York: Macmillan, 1951. 362 Pp.
76. Riemann Hugo. Große Kompositionslehre. Berlin Stuttgart: W. Spemann, 1902 / 1903 / 1913. 3 Bde., VI, 531 S. / VII, 446 S. / VIII, 246 S.
77. Schaeffer Bogusław. Nowa muzyka. Problemy współczesnej techniki kompozytorskiej. Kraków: PWM, 1958. 414 S.
78. Schenker Heinrich. Das Meisterwerk in der Musik. Bd. 2. München: Drei Masken Verlag, 1926. 216 S.
79. Schenker Heinrich. Neue musikalische Theorien und Phantasien III: Der freie Satz. Anhang: Figurentafeln. Hrsg. und bearb. von Oswald Jonas. Wien [u.a.]: Universal-Ed., 1956. 119 S.
80. Schröter Jens. Discourses and Models of Intermediality. CLCWeb: Comparative Literature and Culture. 13. 3. 2011. Режим доступа: <http://docs.lib.purdue.edu/clcweb/vol13/iss3/3>;
81. Searle John R. [Expression and Meaning](#): Studies in the Theory of Speech Acts. Cambridge: Cambridge University Press, 1979. 187 Pp.
82. Tarasti Eero. A Theory of Musical Semiotics. Bloomington and Indianapolis, IN: Indiana University Press, 1994. 328 pp.
83. Tarasti Eero. Existential Semiotics. Bloomington and Indianapolis, IN: Indiana University Press, 2001. 232 pp.
84. Wierzbicka Anna. Genry mowy // Tekst i zdanie. / Red. Teresa Dobrzyńska, Elżbieta Janus. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk: Ossolineum, 1983. S. 125-137.
85. Wolf Werner. Intermedialität: Konzept, literaturwissenschaftliche Relevanz, Typologie intermedialer Formen [2014]. In: Selected Essays on Intermediality by Werner Wolf (1992–2014): Theory and Typology, Literature-Music Relations, Transmedial Narratology, Miscellaneous Transmedial Phenomena. Leiden: Koninklijke Brill nv. P. 173 – 212.
86. Wolf Werner. The Musicalization of Fiction: A Study in the Theory and History of Intermediality. Amsterdam – Atlanta: Rodopi NV, 1999 272 pp.
87. Wolf Werner. «Willst zu meinen Liedern deine Leier drehn»: Intermnedial Metatextuality in Schubert's «Der Leiermann» as a Motivation for Song and Accompaniment and a Contribution to the Unity of «Die Winterreise» [2001]. In: Selected Essays on Intermediality by Werner Wolf (1992–2014): Theory and Typology, Literature-Music Relations, Transmedial Narratology, Miscellaneous Transmedial Phenomena. Leiden: Koninklijke Brill nv. 259 – 277 pp.

ЗМІСТ

1. Опис навчальної дисципліни.....	3
2. Мета і завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Структура навчальної дисципліни.....	7
4. Програма навчальної дисципліни.....	8
4. 1. МОДУЛЬ I. Актуальні проблеми аналізу музичного твору (теорія, методологія, практика).....	8
4. 1. 1. Змістовний модуль 1. Музичний твір як художньо-мистецький феномен: традиція, сучасність.....	8
4. 1. 2. Змістовний модуль 2. Проблеми аналізу музичного твору: сучасний вимір і нові тенденції.....	9
5. Теми семінарських занять.....	12
6. Самостійна робота.....	15
7. Методи навчання.....	20
8. Методи контролю.....	20
9. Розподіл балів, які отримують аспіранти.....	23
10. Орієнтовний список контрольних питань для іспиту.....	24
11. Методичне забезпечення.....	24
12. Рекомендована література.....	25